

# Forslag til regler om laksebrev – vilkår for fiskerett og utøvelse av fisket

## INNHOLD

### Kapittel 1 Laksebreveier – fiskerett, vilkår og utøvelse av fisket

- § 1 Laksebreveier – fiskerett, fangstrapportering
- § 2 Rett til utøvelse av garnfiske
- § 3 Vilkår for laksebrev
- § 4 Anvendelse av skjønn

### Kapittel 2 Befaring av grunn

- § 5 Befaring hvert fjerde år eller ved behov
- § 6 Spørsmål om tap av fiskerett
- § 7 Særskilt behandling

### Kapittel 3 Soneinndeling – søknad om laksebrev, utvisning og flytting av fiskerett

- § 8 Soneinndeling, endringer
- § 9 Søknad om laksebrev – tildeling
- § 10 Utvisning av fiskerett i soner
- § 11 Flytting av fiskerett til annen sone

### Kapittel 4 Bortleie av fiskeretten

- § 12 Utleieforhold – oversikt, enstemmig vedtak i sonen
- § 13 Bortleie av fiskerett for begrenset periode
- § 14 Bortleie av fiskerett for inntil ett år av gangen

### Kapittel 5 Utøvelse av garnfiske § 15 Garnfiske – medhjelper, deltaker

### Kapittel 8 Andre bestemmelser

- § 16 Veiledningsplikt
- § 17 Plikt om forhåndsvarsel
- § 18 Tvisteløsning om fiskerett
- § 19 Begjæring om innsyn
- § 20 Endring av reglene

### **Merknader til enkelte bestemmelser:**

#### **Til § 5 Befaring hvert fjerde år eller ved behov**

*Utvalget har luftet spørsmålet om TF skal innføre egenerklæring på drift av jorder, i stedet for å gjennomføre befaringer. En slik ordning vil kreve stikkprøver.*

#### **Til § 7 Særskilt behandling**

*Bestemmelsen innebærer ingen trussel for laksebestanden i vassdraget. Formålet er å sikre at denne kategorien fiskere, som er få i antall, beholder sin opparbeidede livskvalitet som elvedalens beboer.*

#### **Til § 6 Spørsmål om tap av fiskerett**

*§ 6 sammen med §§ 17, 18, 19 skal sikre at rettighetshaver får en forsvarlig behandling av sin rettighetssak og kan ivareta sitt tarv, også ved å få bistand dersom uttalelse/klage fremmes muntlig.*

#### **Til § 14 Bortleie av fiskerett for inntil ett år av gangen**

*I Tanaforskriften § 3, 6. ledd heter det at fiskerett kan leies bort til "personer bosatt i elvedalen". Her avgrenses til "en person bosatt i den kommunen der fiskeretten ligger" slik praksisen er i dag.*

### Kapittel 1 Laksebreveier – fiskerett, vilkår og utøvelse av fisket

## § 1 Laksebreveier – fiskerett, fangstrapportering

Rettighetshavere som oppfyller vilkårene for garnfiske, har fiskerett med grunnlag i et laksebrev. Laksebreveiere har den prioriterte fiskeretten i vassdraget. Fiskerett og adgang til fiske med stang og håndsnøre fra land eller båt skal ikke utøves til hinder eller fortrenghet for garnfiske.<sup>1</sup>

En rettighetshaver med laksebrev har i tillegg til stangfiskerett, rett til fiske etter alle fiskeslag med til enhver tid tillatte garnredskaper mot innløsning av sesongfiskekort til lav pris.

Enhver som løser fiskekort, er pliktig til å rapportere inn fangsten til TF, også nullfangst. Opplysninger om fangstrapportering finnes på TFs hjemmeside: [www.tanafisk.no/fiskekort/fangstrapportering](http://www.tanafisk.no/fiskekort/fangstrapportering)

## § 2 Rett til utøvelse av garnfisket<sup>2</sup>

Garnfisket skal normalt utøves i tilknytning til bosted som er grunnlag for fiskeretten. Fiskeretten ligger til ett medlem av husstanden. Husstanden avgjør selv hvilket medlem som skal utøve fiskeretten. Fiskerett omfatter fiske med stengsel, sette-/stågarn og drivgarn. En laksebreveier kan med visse forutsetninger, leie bort sin fiskerett, jf. kap. 4.

Drives jordbruk i fellesskap på samme grunn, har bare én person av fellesskapet fiskerett. Dette gjelder ikke dersom flere driver jordbruk i fellesskap og hver for seg har grunn som tilfredsstillende vilkårene for garnfiskerett.

## § 3 Vilkår for laksebrev<sup>3</sup>

Spørsmål om vilkårene for fiskerett foreligger, behandles og avgjøres av TF.<sup>4</sup> Den som skal utøve garnfiske må oppfylle følgende krav:

1. Vedkommende må avle minst 2000 kg høy i året eller tilsvarende mengde grovfôr av annet slag på egen eller leid grunn på åremål. Grunnen skal være opparbeidet for årlig avling. En vesentlig del skal avles på bebodd grunn og på grunn som er knyttet nært til boligeiendom.
2. Vedkommende må bo på eller nær grunnen som ligger mindre enn to kilometer fra Tanaelva eller sidevassdragene. Vedkommende må være registrert i folkeregisteret i Tana eller Karasjok kommune som bosatt i det aktuelle området, og faktisk bo der. Dette gjelder også vedkommende som bor nær grunnen som ligger mindre enn to kilometer fra elvebredden i nabokommunen.
3. Bosted i nær tilknytning til grunnen kan gi grunnlag for fiskerett, dersom dette kan gi bedre utnyttelse av grunnen for jordbruket. Grunnlaget for fiskeretten kan opprettholdes dersom flom, ras, erosjon eller andre særlige forhold er til hinder for å bo på eller nær grunnen som tilfredsstillende vilkårene for fiskerett.
4. Bosettingskravet kan være oppfylt dersom vedkommende, grunnet generasjonsskifte, arv, eierovertakelse eller andre spesielle forhold, bor i samme bygd eller i et boligfelt i nærheten av grunnen som tilfredsstillende vilkårene om fiskerett.
5. Vilkår for bosetting kan være oppfylt dersom en laksebreveier må bo borte fra grunnen i en periode på grunn av spesielle forhold som studier, sykdom, institusjonsopphold, alderdom eller andre familiære forhold. Laksebreveier må i fraværperioden være registrert i folkeregisteret i den kommunen der grunnen som gir fiskerett ligger.

## § 4 Anvendelse av skjønn

---

<sup>1</sup> Jf. Tanaloven § 5, 2. ledd

<sup>2</sup> Jf. Tanaforskriften § 3, 2. - 4. ledd

<sup>3</sup> Jf. Tanaforskriften § 3, 1. ledd og kgl.res. av 4.2.2011, s. 11-13

<sup>4</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 4. ledd

Avstand mellom bosted og grunn og spesielle bosettingsforhold kan være gjenstand for anvendelse av skjønn. TF foretar en konkret og helhetlig vurdering i hvert enkelt tilfelle, basert på lokalbefolkningens særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane.<sup>5</sup> Skjønnsanvendelse skal foretas med grunnlag i samiske tradisjoner, rettsoppfatninger og sedvane.

## **Kapittel 2 Befaring av grunn**

### **§ 5 Befaring hvert fjerde år eller ved behov**

TF kan foreta befaring av grunn i forbindelse med gjennomgang og behandling hvert fjerde år av soneinndelingen og utvisninger av fiskerett.<sup>6</sup> Befaring kan i tillegg foretas ved spesielle behov dersom det foreligger søknad om laksebrev, eller dersom vilkårene ved grunnen har endret seg. Spesielle behov kan være flom, ras, eierskifte, deling av grunn, o.a.

TF skal avtale tidspunkt for befaring med laksebreveier. Sonestyret skal ha melding om planlagte befaringer i sonen.

### **§ 6 Spørsmål om tap av fiskerett**

Dersom vilkårene ved grunn som gir fiskerett eller bosted ikke lenger er oppfylt, kan fiskeretten tapes.<sup>7</sup> Viser en befaring at vilkårene ved grunnen ikke er oppfylt, gis laksebreveier merknad og veiledning om vilkårene for fiskerett og videre saksgang, før andre gangs befaring foretas, jf. § 17.<sup>8</sup> Er vilkårene fortsatt ikke oppfylt, tilskrives laksebreveier forhåndsvarsel og gis adgang til å uttale seg og redegjøre om planer foreligger for opparbeiding og ferdigstilling av grunnen for avling, jf. § 18.

Laksebreveier skal innen en gitt svarfrist gi begrunnet uttalelse, før TF behandler spørsmålet om vilkårene for fiskerett foreligger.<sup>9</sup> Vedtak i saken kan klages skriftlig til TF innen 3 uker.<sup>10</sup> Dette gjelder også dersom vilkårene for bosted ikke lenger er oppfylt.

Dersom laksebreveier ønsker å fremme uttalelsen eller klagen muntlig, eventuelt pr. telefon, skal TF bistå med å sette opp uttalelsen og klagen i skriftlig form.<sup>11</sup> Denne skal forelegges laksebreveier for eventuell korrigering og godkjenning med underskrift.

Krav til saksbehandling, veiledning, uttalellesrett og klagerett skal være oppfylt før TF fatter endelig vedtak i saken.<sup>12</sup> Sonestyret skal ha kopi av forhåndsvarsel, klage og endelig vedtak i saken.

Laksebreveier kan bringe inn tvistesak om fiskerett med garn til avgjørelse av jordskifteretten eller tingretten.<sup>13</sup>

### **§ 7 Særskilt behandling**

Etter befaring av grunn, skal vilkårene knyttet til grunn som eies av eldre rettighetshavere i høy alder behandles særskilt med grunnlag i samiske tradisjoner, rettsoppfatninger og sedvane. Ved en skjønnsanvendelse kan vilkårene for garnfiskerett vurderes som oppfylt dersom laksebreveier har bodd på grunnen og utøvet garnfiske hele sitt voksne liv, og dersom husstanden ikke har andre medlemmer som kan utøve fisket.

Dette gjelder ikke dersom laksebreveier leier ut sin fiskerett.

## **Kapittel 3 Soneinndeling – søknad om laksebrev, utvisning og flytting av fiskerett**

---

<sup>5</sup> Jf. Tanaloven § 1 Lovens formål

<sup>6</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 2. ledd

<sup>7</sup> Jf. Tanaforskriften § 3, 5. ledd

<sup>8</sup> Jf. Forvaltningsloven § 11

<sup>9</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 4. ledd

<sup>10</sup> Jf. Forvaltningsloven §§ 28 og 29

<sup>11</sup> Jf. Forvaltningsloven § 11

<sup>12</sup> Jf. Tanaforskriften § 15

<sup>13</sup> Jf. Tanaforskriften § 16

## **§ 8 Soneinndeling, endringer**

Vassdragets elvestrekninger er delt inn i soner der rettighetshavere som oppfyller vilkårene for garnfiske, har fiskerett. TF utsteder laksebrev med vilkår for fiskeretten og utøvelsen av fisket i bestemte soner.<sup>14</sup>

TF fører oversikt over soneinndelingen og laksebreveiere med garnfiskerett i den enkelte sone.<sup>15</sup> TF gjennomgår og behandler soneinndelingen og utvisninger av fiskerett til sonene hvert fjerde år, og kan endre soneinndelingen etter at laksebreveiere i fellesmøte har drøftet og behandlet saken.<sup>16</sup>

Foreligger det forslag om endringer i soneinndelingen, skal TF innhente skriftlig uttalelse fra berørte soner før saken utredes og legges frem for fellesmøte, og før TF fatter endelig avgjørelse. Berørte soner skal orienteres skriftlig om endelig vedtak.

## **§ 9 Søknad om laksebrev – tildeling**

Søknad om laksebrev sendes TF som avgjør om vilkårene for garnfiskerett foreligger. Søknad skal være TF i hende innen 31. mars. Det må i søknaden angis tidspunkt for ferdigstilling av grunn dersom den er under opparbeiding for avling.

TF utsteder laksebrev til den som oppfyller vilkårene om bosted og årlig avling på egen eller leid grunn på åremål, jf. §§ 3 og 4. Laksebrev til den som leier grunn, utstedes for den perioden leieforholdet gjelder. Perioden kan utvides dersom leieforholdet forlenges.

Tapes fiskeretten, kan rettighetshaver søke om laksebrev på nytt fra det tidspunkt vilkårene for garnfiskerett er oppfylt igjen.

Laksebrev kan ikke inndras med mindre vilkårene for garnfiskerett ikke lenger er oppfylt. Krav til saksbehandling, veiledning, uttalelserrett og klagerett, skal være oppfylt før TF fatter endelig vedtak i saken, jf. § 6. Laksebrev kan heller ikke inndras dersom jordskifteretten eller tingretten har angjeldende tvistesak fra rettighetshaver til avgjørelse om fiskerett med garn.<sup>17</sup>

## **§ 10 Utvisning av fiskerett i soner**

TF utviser fiskerett til rettighetshavere med laksebrev i soner.<sup>18</sup> Fiske med stengsel, sette-/stågarn og drivgarn må kun utøves i den sonen som fiskerett er utvist til. Soner tildeler fiskeplass til nye laksebreveiere på grunnlag av vedtak i TF om utvisning av fiskerett til sonen.

Fiskerett utvises normalt i en sone i tilknytning til bosted som er grunnlag for fiskeretten<sup>19</sup>

Ved eiendomsovertakelse, generasjonsskifte eller arv av grunn som tilfredsstillende vilkårene om fiskerett, utvises fiskerett normalt i samme sone som grunnen tidligere var knyttet til.

Ved nye utvisninger av fiskerett til en sone, skal TF innhente skriftlig uttalelse fra sonestyret før endelig vedtak fattes. Sonen kan behandle saken i sonemøte eller årsmøte. Sonen skal orienteres skriftlig om endelig vedtak.

## **§ 11 Flytting av fiskerett til annen sone**

En laksebreveier kan søke TF innen 31. mars om overflytting av sin fiskerett til en annen sone dersom det er minst 4 år siden laksebreveieren fikk utvist fiskerett til sonen, eller fikk innvilget overflytting fra annen sone.

Dette kravet kan fravikes dersom det foreligger spesielle forhold som tapte fiskeplasser i sonen grunnet flom, ras, erosjon, eller endret elveløp.

---

<sup>14</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 6. ledd

<sup>15</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 5. ledd

<sup>16</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 2. ledd

<sup>17</sup> Jf. Tanaforskriften § 16

<sup>18</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 2. ledd

<sup>19</sup> Jf. Tanaforskriften §3, 4. ledd

TF skal innhente skriftlig uttalelse fra den sonen fiskeretten er søkt flyttet til, før endelig vedtak fattes. Sonen kan behandle saken i sonemøte eller årsmøte. Berørte soner skal orienteres skriftlig om endelig vedtak.

#### **Kapittel 4 Bortleie av fiskeretten**

##### **§ 12 Utleieforhold – oversikt, enstemmig vedtak i sonen**

TF er pliktig til å registrere og holde oversikt over alle utleieforhold.<sup>20</sup> TF skal etter hver fiskesesong drøfte utviklingen av utleieforhold i sonene.

En sone kan vedta enstemmig i årsmøte eller sonemøte at fiskerett for ett år av gangen ikke skal leies bort i sonen kommende sesong. Sonen skal oversende vedtaket skriftlig til TF.

##### **§ 13 Bortleie av fiskerett for begrenset periode <sup>21</sup>**

En laksebreveier kan søke TF skriftlig innen 31. mars om å leie bort sin fiskerett i sonen for en begrenset periode på inntil 5 uker dersom et annet husstandsmedlem ikke kan utøve fisket, og dersom laksebreveier er forhindret fra å fiske av særlige grunner som sykdom, institusjonsopphold, høy alder, kortere fravær grunnet sesongarbeid.

Den som leier fiskeretten skal være fast bosatt og registrert i folkeregisteret i den kommunen hvor grunnen som tilfredsstill vilkårene om fiskerett ligger.

TF skal innhente skriftlig uttalelse fra sonen før vedtak fattes. TF skal orientere sonen skriftlig om vedtak i saken.

##### **§ 14 Bortleie av fiskerett for inntil ett år av gangen <sup>22</sup>**

En laksebreveier kan ved skriftlig henvendelse til sonen innen 31. mars søke om å få leie bort sin fiskerett i inntil ett år av gangen til en person bosatt i den kommunen der fiskeretten ligger, dersom et annet husstandsmedlem ikke kan utøve fisket.

Sonen behandler saken i sonemøte eller årsmøte. Bortleie kan innvilges dersom alle laksebreveiere i sonen samtykker skriftlig. Dette gjelder også dersom søknad om forlenget leieforhold foreligger. Bortleie innvilges ikke dersom sonen har vedtatt enstemmig i årsmøte eller sonemøte at fiskerett ikke skal leies bort kommende sesong, jf. § 12.

Bostedskrav og øvrige vilkår knyttet til grunnen som tilfredsstill vilkårene for fiskerett, skal være oppfylt ved at laksebreveier selv, eller den som leier, bor på eller nær grunnen i utleieperioden. Laksebreveier og den som leier fiskeretten, skal være fast bosatt og registrert i folkeregisteret i den kommunen hvor fiskeretten ligger.

Sonen kan be TF om bistand til saksbehandlingen og til å sikre at vilkårene for bortleie er oppfylt. Sonen skal rapportere skriftlig utleieforhold til TF for registrering.

#### **Kapittel 5 utøvelse av garnfiske**

##### **§ 15 Garnfiske – medhjelper, deltaker**

---

<sup>20</sup> Jf. Kgl.res. av 4.2.2011, s 12 om at TF kan selv fastsette praksis

<sup>21</sup> Jf. Tanaforskriften § 3, 3. ledd

<sup>22</sup> Jf. Tanaforskriften § 3, 6. ledd

En laksebreveier eller den som leier fiskerett, skal selv sette ut garnbruk til fiske med settegarn og stengsel. Vedkommende avgjør selv om det er behov for medhjelper til dette arbeidet, og til å sette opp stengsel. Ved uforutsett fravær i løpet av en fiskeuke, kan medhjelper utpekes til å røkte stengselsgarn eller settegarn. Det samme gjelder når garnbruk skal trekkes opp innen fredningstidspunktet inntreffer for fisket. Sonestyret kan også forespørres om bistand. Medhjelper skal være bosatt i en av elvedalens kommuner og ha gyldig fiskekort. Søknad rettes til TF dersom bosettingskravet ikke er oppfylt.

Rettighetshaver til garnfiske avgjør selv hvem vedkommende skal utøve drivgarnsfiske sammen med. Forutsetningen er at deltaker har gyldig fiskekort og er bosatt i en av elvedalens kommuner. Av hensyn til overføring av samiske tradisjoner mellom generasjoner, kan rettighetshaver utøve drivgarnsfiske sammen med barn, barnebarn, søsken eller foreldre som bor utenfor elvedalens kommuner. Forutsetningen er at deltaker har gyldig fiskekort for tilreisende fiskere.

## **Kapittel 6 Andre bestemmelser**

### **§ 16 Veiledningsplikt<sup>23</sup>**

I følge § 11 i forvaltningsloven har TF veiledningsplikt i sin saksbehandling. Formålet med veiledningen er å gi parter og andre interesserte adgang til å ivareta sitt tarv i bestemte saker på best mulig måte.

### **§ 17 Plikt om forhåndsvarsel<sup>24</sup>**

TF skal gi rettighetshavere skriftlig forhåndsvarsel og adgang til å uttale seg før det treffes vedtak som kan ha rettslige eller faktiske konsekvenser for dem, jf. Forvaltningsloven § 16.<sup>25</sup> Dette gjelder særlig i behandling av følgende saker:

- a. Spørsmål om vilkårene for fiskerett foreligger, behandles og avgjøres av TF.<sup>26</sup>
- b. Tvister om utøvelse av fisket mellom laksebreveiere i en sone behandles og avgjøres på sonemøte. Dersom saken ikke kan løses av sonemøte, skal sonen fremme saken til TF for avgjørelse.<sup>27</sup>
- c. Dersom vilkårene knyttet til grunn som gir fiskerett og bosted ikke lenger er oppfylt, kan fiskerett tapes. TF behandler og avgjør saken.<sup>28</sup>

### **§ 18 Tvisteløsning om fiskerett<sup>29</sup>**

TF skal i første instans selv søke å løse tvister og spørsmål som reises om fiskerett. Tvist om fiskerett med garn eller stang kan bringes til avgjørelse av jordskifteretten eller tingretten.

### **§ 19 Begjæring om innsyn<sup>30</sup>**

TFs saksdokumenter er offentlige etter reglene i offentlighetsloven. Ved avslag på begjæringer om innsyn, kan spørsmålet om adgang til å unnta dokumenter fra offentlighet påklages til Fylkesmannen i Finnmark.

### **§ 20 Endring av reglene**

---

<sup>23</sup> Jf. Tanaforskriften § 15, 1. ledd

<sup>24</sup> Jf. Tanaforskriften § 15

<sup>25</sup> Jf. Tanaforskriften § 15, 3. ledd

<sup>26</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 4. ledd

<sup>27</sup> Jf. Tanaforskriften § 7, 4. ledd

<sup>28</sup> Jf. Tanaforskriften § 3, 5. ledd

<sup>29</sup> Jf. Tanaforskriften § 16

<sup>30</sup> Jf. Tanaforskriften § 15, 3. ledd

Disse regler fastsettes og endres av TF med kvalifisert flertall, dvs. et flertall med minst 2/3 av stemmene. Utkast og endringsforslag saksutredes av TF og sendes på høring til sonene og andre høringsinstanser, og legges fram for fellesmøte til uttalelse, før reglene fastsettes av TF.